

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Hradci Králové rozhodl v senátě složeném z předsedy senátu JUDr. Jana Rutsche a soudců Mgr. Heleny Konečné a JUDr. Pavla Kumprechta, v právní věci žalobce: **R. B.**, nar. ..., bytem V. 2714, T., zast. Mgr. Jaroslavem Topolem, advokátem se sídlem AK v Praze 4, Na Zlatnici 301/2, proti žalovanému: **Krajský úřad Královéhradeckého kraje**, se sídlem Pivovarské náměstí 1245, Hradec Králové, v řízení o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 16. 6. 2016, č. j. KUKHK-21069/DS/2016/Er,

t a k t o :

- I. Žaloba s e z a m í t á .**
- II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.**

O d ů v o d n ě n í :

Žalovaným rozhodnutím žalovaný zamítl odvolání žalobce proti rozhodnutí Městského úřadu Trutnov, správního odboru (dále i jen „správní orgán“) ze dne 7. 3. 2016, č. j.: 29612/2016, sp. zn: 2015/1961/SPR-SR/KAM, a toto potvrdil. Tímto prvoinstančním správním rozhodnutím byl žalobce shledán vinným ze spáchání správního deliktu podle ustanovení § 125f odst. 1 zákona č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích a o změnách některých zákonů (zákon o silničním provozu), ve znění platném v době spáchání správního deliktu (dále jen „ZPPK“), jehož se měl dopustit tím, že jako provozovatel osobního motorového vozidla, tovární značky Audi, registrační značky ..., v rozporu s § 10 odst. 3 ZPPK nezajistil, aby při užití tohoto vozidla na pozemní komunikaci byly dodržovány povinnosti řidiče

a pravidla provozu na pozemních komunikacích stanovená tímto zákonem. Řidič výše uvedeného vozidla, jehož totožnost nebyla a není správnímu orgánu známa, totiž překročil dne 14. 12. 2014 v 08:00 hodin v katastru obce Mladé Buky, ve směru na obec Svoboda nad Úpou, na silnici I. třídy č. 14, v místě křižovatky se silnicí III. třídy č. 01413 a místní komunikací vedoucí do obce Mladé Buky, nejvyšší povolenou rychlost jízdy stanovenou místní úpravou provozu na pozemních komunikacích na 50 km/h, když mu byla silničním úsekovým rychloměrem SYDO Traffic Velocity, v. č. GEMVEL0012, naměřena rychlost jízdy 78 km/h, po zvážení odchylky měřícího zařízení ± 3 km/h rychlost jízdy 75 km/h. Tímto svým jednáním porušil ustanovení § 4 písm. c) ZPPK, čímž se dopustil jednání naplňujícího znaky přestupku podle § 125c odst. 1 písm. f) bodu 4. téhož zákona. Žalobci byla za výše uvedené jednání uložena podle § 125f odst. 3 ZPPK pokuta ve výši 1.500,- Kč, a zároveň i povinnost nahradit náklady řízení spojené s projednáváním věci v paušální výši 1 000,- Kč. Žalobce napadl rozhodnutí žalovaného včas podanou žalobou, kterou odůvodnil následujícím způsobem.

I. Obsah žaloby

Žalobce předně konstatoval, že zahájení řízení o správním deliktu provozovatele vozidla předcházela výzva k úhradě určené částky. Na základě této výzvy žalobce sdělil správnímu orgánu, a to prostřednictvím své zástupkyně, totožnost řidiče, který vozidlo řídil v predmetný čas.

Žalobce namítal, že správní orgán zahájil řízení o správním deliktu provozovatele vozidla, aniž by učinil nezbytné kroky ke zjištění pachatele přestupku. Správní orgán totiž zaslal oznámenému řidiči výzvu k podání vysvětlení a hned poté, co se oznámený řidič k podání vysvětlení nedostavil, zahájil řízení o správním deliktu provozovatele vozidla. Tento postup správního orgánu byl podle žalobce nedostatečný, neboť nebyly podniknuty veškeré možné kroky ke zjištění totožnosti pachatele přestupku (k tomu krajský soud poznamenává, že v dané věci nešlo ani tak o zjištění totožnosti řidiče, toho žalobce označil, ale o navázání kontaktu s ním). Správní orgán měl totiž podle žalobce předvolat označeného řidiče k podání vysvětlení opětovně, případně přistoupit k pořádkovým opatřením, jako např. k uložení pořádkové pokuty (takový postup nepřicházel v úvahu již jen proto, že správní orgán nemohl navázat s označeným řidičem kontakt, jak bude uvedeno ještě dále). Žalobce přitom správnímu orgánu sdělil totožnost řidiče vozidla, včetně jeho bydliště a legitimně tak očekával, že správní orgán zahájí řízení o přestupku s označeným řidičem. Krom toho mohl správní orgán předvolat k podání vysvětlení také žalobce samotného, který byl ochoten správnímu orgánu poskytnout kdykoliv další informace. Správní orgán však takto nepostupoval a žalobce se tak o tom, že správní orgán jeho vyjádření k osobě řidiče neakceptoval, dozvěděl až ve chvíli, kdy bylo zahájeno řízení o správním deliktu provozovatele vozidla. Žalobce tak již neměl možnost předložit správnímu orgánu další důkazy na podporu svého tvrzení, např. smlouvu o výpůjčce uzavřenou mezi ním a panem L. Y., kterou přiložil k žalobě.

Povinností správního orgánu bylo podle žalobce podnikat veškeré možné kroky ke zjištění pachatele přestupku, zvláště když měl k dispozici vyjádření provozovatele o identitě řidiče, které nebylo nijak zpochybněno. Jeho postup označil

za účelový s tím, že správní orgán měl buď vést řízení o přestupku proti panu L. Y., nebo žalobce uvedl totožnost řidiče nepravdivě, a v tom případě měl správní orgán vést proti žalobci řízení pro porušení § 10 odst. 1 písm. d) ZPPK. Správní orgán tak prý postupoval v rozporu s § 125f odst. 4 ZPPK, když nezjišťoval totožnost pachatele přestupku. Správní delikt provozovatele vozidla je přitom deliktem subsidiárním, kdy nejdříve má být potrestán pachatel přestupku a případně až poté provozovatel vozidla. Správní orgán toto nerespektoval, čímž měl zásadně krátit žalobce na jeho právech.

V dalším žalobním bodu žalobce namítal, že žalovaný potvrdil rozhodnutí správního orgánu prvního stupně, přestože jeho vydání nepředcházelo nařízení ústního jednání, na kterém by bylo provedeno dokazování za osobní účasti žalobce. Tento postup měl zkrátit žalobce na jeho právu dle čl. 6 odst. 1 a odst. 3 písm. c) Evropské úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod, jakož i čl. 38 odst. 2 Listiny základních práv a svobod. Obviněný ze správního deliktu má totiž právo na požití obdobných práv, jako obviněný z přestupku či trestného činu, neboť obvinění ze správního deliktu provozovatele vozidla spadá do pojmu „trestních obvinění“. A v takovém případě je nutné, v analogii s trestním řádem, jakož i zákonem o přestupcích (viz jeho § 74 odst. 1), konat ústní jednání a aplikovat právě čl. 6 odst. 1 Evropské úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod. V těchto souvislostech žalobce odkazoval na rozsudky Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 15. 4. 2015, č. j. 15A 14/2015-35, a nadepsaného krajského soudu ze dne 29. 4. 2015, č. j. 30A 56/2014-35, které potvrzují názor žalobce ohledně nutnosti nařízení ústního jednání a zejména pak na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 7. 1. 2016, č. j. 9 As 139/2015 – 30. Uvedené pochybení měl žalobce za zásadní, neboť provozovatel vozidla, který nese objektivní odpovědnost, nemůže předkládat žádná skutková tvrzení, neboť na místě spáchání přestupku zpravidla osobně nebyl, a tedy může vycházet toliko z prováděných důkazů.

Správní orgán byl přitom jednoznačně povinen zjistit skutkový stav věci, když dle § 125f odst. 2 písm. b) ZPPK provozovatel vozidla odpovídá za správní delikt pouze tehdy, jestliže jednání vykazuje znaky přestupku. Pokud by při ústním jednání vyšlo najevo, že řidič vozidla svým jednáním odvracel útok na jiný státem chráněný zájem (tj. jednalo by se o určitou okolnost vylučující protiprávnost), nejednalo by se o přestupek. V takovém případě by nebyla naplněna podmínka dle § 125f odst. 2 písm. b) ZPPK a provozovatel vozidla by tak nemohl být odpovědný za správní delikt. Nařízení ústního jednání tak bylo pro posouzení věci zcela zásadní.

Žalobce dále namítal, že se řidič vozidla žádného přestupku nedopustil, neboť v místě, kde bylo vozidlo změřeno, je nejvyšší povolená rychlost stanovena na 90 km/h. Je pravdou, že na místě spáchání údajného přestupku se nyní nachází dopravní značky, které rychlost postupně snižují. V době spáchání přestupku ale byly dle vyjádření řidiče obě tyto značky přeškrtnuté. Pokud by správní orgán nařídil ve věci ústní jednání, tato skutečnost by byla uvedena již při ústním jednání. Jestliže se tedy řidič vozidla nedopustil přestupku, nemohl být ani žalobce shledán vinným ze spáchání správního deliktu provozovatele vozidla.

Krom toho je předmětný správní delikt provozovatele vozidla podle žalobce již promlčen. Správní řád (zákon č. 500/2004 Sb.) ani ZPPK sice nestanoví lhůtu k projednání správního deliktu provozovatele vozidla dle § 125f ZPPK. Jelikož však

správní delikt musí vykazovat znaky přestupku (viz § 125f odst. 2 písm. c/ ZPPK), tak po uplynutí jednoleté lhůty od jeho spáchání je vykazovat nemůže, neboť jediným znakem přestupku po jednom roce od jeho spáchání je jeho neprojednatelnost. Žalobce tak mohl očekávat, že žalovaný svým rozhodnutím řízení o správním deliktu zastaví (viz metodika Ministerstva dopravy k dané problematice).

V poslední žalobní námitce žalobce namítal, že skutková podstata daného správního deliktu provozovatele vozidla a především pak povinnost stanovená v § 10 odst. 3 ZPPK, je v rozporu s Ústavou, ústavními principy a základními právy, neboť zakotvuje presumpci odpovědnosti provozovatele vozidla za jednání řidiče při užití vozidla, jehož je provozovatelem. Toto ustanovení obsahuje podle žalobce pravidlo vyžadující nesplnitelné chování, neboť provozovatel vozidla zpravidla není schopen ovlivnit chování řidiče, tedy zajistit, aby při užití vozidla na pozemních komunikacích byly dodržovány povinnosti řidiče a pravidla provozu na pozemních komunikacích stanovená ZPPK. Provozovatel vozidla totiž nemůže učinit více, než poučit řidiče vozidla o tom, že má dodržovat dopravní předpisy. Krom toho osoba držící řidičské oprávnění musela absolvovat autoškolu a povinné závěrečné zkoušky, a tedy provozovatel vozidla je oprávněn se legitimně domnívat, že taková osoba zná své povinnosti (mj. povinnost dodržovat nejvyšší povolenou rychlost či neodstavovat vozidlo tam, kde to není povoleno).

Fakticky absolutní odpovědností provozovatele vozidla za dodržení povinností řidiče a pravidel provozu na pozemních komunikacích při užití jeho vozidla v silničním provozu dochází k porušení několika základních práv provozovatele vozidla. Danou situaci žalobce přirovnal k odpovědnosti držitele zbraně, kdy tento je oprávněn ji svěřit jenom osobě, která má příslušné oprávnění, stejně tak jako je provozovatel vozidla oprávněn vozidlo svěřit jenom tomu, kdo má řidičský průkaz. Analogicky by osoba, která je držitelkou zbraně, odpovídala za trestný čin proti životu a zdraví, který spáchal ten, jemuž byla zbraň po právu svěřena, a skutečný střelec by vyvázl bez trestu, což je samozřejmě situace absurdní a zcela ústavně nekonformní.

Ustanovení § 10 odst. 3 ZPPK presumuje odpovědnost provozovatele vozidla za jednání řidiče způsobem, který je zcela v rozporu s jednou ze základních zásad soudního trestání a per analogiam i trestání správního, presumpcí neviny, neboť provozovatel vozidla je automaticky shledáván vinným. Žalobce má proto za to, že aplikací ustanovení § 10 odst. 3 ZPPK bylo zasaženo do jeho práv garantovaných Listinou základních práv a svobod.

Žalobce uzavřel s tím, že vzhledem k výše uvedenému je žalované rozhodnutí nezákonné, neboť jeho vydání nepředcházely zákonné kroky správního orgánu prvního stupně. Správní orgán neprokázal, že k údajnému přestupku skutečně došlo. Nenařídil ve věci ani ústní jednání, ačkoliv je ve věci správního deliktu povinně nařizováno. Vzhledem k tomu navrhoval zrušit jak žalované rozhodnutí, tak i rozhodnutí prvoinstančního správního orgánu, jež mu předcházelo, a věc vrátit žalovanému k dalšímu řízení.

II.

Vyjádření žalovaného k žalobě

Žalovaný se vyjádřil k žalobě podáním ze dne 6. 9. 2016. Odkázal se v něm v podstatě na odůvodnění žalovaného rozhodnutí, v němž se věci podrobně zabýval. Zdůraznil, že správní orgán zaslal žalobci dne 3. 4. 2015 výzvu dle § 125h odst. 1 ZPPK k zaplacení určené částky ve výši 1.000,-Kč, která obsahovala i řádné poučení. Výzva byla doručena žalobci dne 9. 4. 2015, ten však na výzvu nereagoval. Dne 22. 5. 2015 zaslal správní orgán žalobci výzvu k podání vysvětlení, která mu byla doručena dne 22. 5. 2015. K ní správnímu orgánu sdělil, prostřednictvím svého zmocněnce, že v době uvedené na výzvě měl vozidlo k užívání a řídil jej pan L. Y., nar. ..., pobytem P. 15, P. 1.

Správní orgán písemností ze dne 29. 7. 2015 předvolal uvedeného řidiče k podání vysvětlení, zásilka mu však byla vrácena zpět z důvodu – v odběrní lhůtě nevyzvednuto, adresát nezastižen. Správní orgán věc odložil dle ust. § 66 odst. 3 písm. g) přestupkového zákona, tj. z důvodu, že nezjistil do šedesáti dnů ode dne, kdy se o přestupku dozvěděl, skutečnosti odůvodňující zahájení řízení proti určité osobě. Podmínka k zahájení řízení o správním deliktu v daném případě splněna byla, neboť správní orgán věc odložil z důvodu, že nezjistil skutečnosti odůvodňující zahájení řízení proti určité osobě.

Dne 8. 9. 2015 vydal správní orgán příkaz, proti němuž byl podán odpor. Písemností ze dne 30. 10. 2015, doručenou dne 2. 11. 2015, vyrozuměl správní orgán zmocněnkyni žalobce o provádění důkazů mimo ústní jednání v termínu 8. 12. 2015. Při něm byl sepsán protokol o provedení důkazů, a to v nepřítomnosti žalobce i jeho zmocněnkyně. Dne 21. 1. 2016 zaslal správní orgán zmocněnkyni žalobce oznámení o ukončení dokazování – seznámení se s podklady rozhodnutí ve stanoveném termínu, doručeno dne 21. 1. 2016. Dne 7. 3. 2016 rozhodl správní orgán o správním deliktu.

Žalovaný pokračoval s tím, že:

„K promlčení správních deliktů odvolací orgán uvádí, že na základě novely zákona č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích a o změnách některých zákonů, zákonem č. 230/2014, který nabyl účinnosti dne 7. 11. 2014, byla promlčecí lhůta nově upravena a tato úprava se vztahuje i na předmětný správní delikt ze dne 14. 12. 2014.

Žalobce měl možnost uplatnit své právo ve smyslu ustanovení § 36 odst. 3 správního řádu, neboť byl správním orgánem I. stupně obeznámen o ukončení dokazování a současně mu byla dána možnost seznámit se se spisovým materiálem a vyjádřit se k podkladům před vydáním rozhodnutí. Dále byl žalobce informován o tom, že bude ve smyslu ust. § 51 odst. 2 správního řádu prováděno dokazování mimo ústní jednání. Pro tento postup byly splněny podmínky, neboť žalobce byl včas vyrozuměn o provádění dokazování mimo ústní jednání (§ 51 odst. 2 správního řádu) a dále byl sepsán protokol (§ 18 odst. 1 téhož zákona). Důkaz listinou se provede tak, že se přečte nebo sdělí její obsah – o tomto způsobu dokazování byl odvolatel rovněž informován. Dle názoru odvolacího orgánu je tento postup ve shodě s rozsudkem Nejvyššího správního soudu č. j. 9As 139/2015 ze dne 07. 01. 2016 dostupný na www.nssoud.cz.

Ve spisovém materiálu je doložena místní úprava provozu na pozemních komunikacích v místě měření rychlosti. Měření rychlosti bylo provedeno Městskou policií Trutnov v součinnosti s PČR a je popsáno v Oznámení přestupu na listu č. 1 spisového materiálu.“

Vzhledem k uvedenému žalovaný navrhoval žalobu zamítnout.

III.

Jednání před krajským soudem

Krajský soud přezkoumal napadené rozhodnutí v mezích žalobních bodů podle části třetí, hlavy první a druhé, dílu prvního zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, v platném znění (dále jen „s.ř.s.“), a to bez nařízení jednání dle ustanovení § 51 odst. 1 s.ř.s., když k takovému postupu udělil žalobce souhlas výslovně, žalovaný pak postupem dle § 51 odst. 1 věty druhé s. ř. s. Dospěl přitom k následujícím zjištěním a právním závěrům.

IV.

Skutková zjištění a právní hodnocení věci krajským soudem

Krajský soud se předně zabýval namítaným nesplněním podmínek pro zahájení řízení o správním deliktu ve smyslu ust. § 125f odst. 4 písm. a) ZPPK. Podle tohoto ustanovení správní orgán projedná správní delikt provozovatele vozidla teprve tehdy, učinil-li nezbytné kroky ke zjištění pachatele přestupku, ale nezahájil řízení o přestupku a věc odložil. Toto ustanovení vyjadřuje subsidiaritu odpovědnosti za správní delikt provozovatele vozidla vůči odpovědnosti za přestupek (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 16. 11. 2014, č. j. 1 As 131/2014-45). Na prvním místě je tedy odpovědnost za přestupek, což vyplývá i z ust. § 125h odst. 6 ZPPK, podle kterého správní orgán poučí provozovatele, jehož vozidlem nezjištěný řidič spáchal přestupek, o možnosti sdělit údaje o totožnosti řidiče vozidla v době spáchání přestupku. Při posuzování, zda správní orgán učinil nezbytné kroky ke zjištění pachatele přestupku, ale nelze ztrácet ze zřetele smysl a účel právní úpravy správního deliktu provozovatele vozidla. Zcela jasným primárním úmyslem zákonodárce právní úpravy správního deliktu dle ust. § 125f ZPPK „...je postihnout existující a jednoznačně zjištěný protiprávní stav, který byl způsoben provozem, resp. užíváním vozidla při provozu na pozemních komunikacích. Podle názoru Nejvyššího správního soudu je zcela přiléhavé, pokud zákonodárce zvolil objektivní formu povinnosti samotného provozovatele vozidla, jenž je jako vlastník věci – nástroje spáchání protiprávnosti – z hlediska veřejného práva primární identifikovatelnou a konkrétní osobou“ (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 11. 12. 2014, č. j. 3 As 7/2014-21). „Bylo by proti smyslu úpravy správního deliktu provozovatele vozidla vyžadovat po správních orgánech rozsáhlé kroky směřující k určení totožnosti přestupce, nemají-li pro takové zjištění potřebné indicie a případné označení řidiče provozovatelem vozidla k výzvě podle § 125h odst. 6 zákona o silničním provozu zjevně nevede, resp. nemůže vést k nalezení a usvědčení pachatele přestupku“ (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 22. 10. 2015, č. j. 8 As 110/2015-46). Jen v případě, pokud mají správní orgány (ať již na základě označení řidiče provozovatelem vozidla nebo na základě jiných skutkových okolností) reálnou příležitost zjistit přestupce, tak jen v tom případě se o to musí pokusit. Takovým případem může být například situace, kde provozovatelem vozidla byla autopůjčovna, která na základě výzvy poskytla správnímu orgánu informace o subjektu, jenž měl v době spáchání přestupku vozidlo pronajaté, a přiložila příslušnou nájemní smlouvu. V takovém případě by správní orgány měly a mohly vyvinout větší úsilí ke kontaktování označené obchodní společnosti a jejího jednatele, který dle sdělení provozovatele vozidlo osobně přebíral (srov. rozsudek

Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 28. 8. 2014, č. j. 30A 92/2013-27 citovaný v rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 22. 10. 2015, č. j. 8 As 110/2015-46).

V přezkoumávané věci žalobce sice označil k výzvě správního orgánu jako údajného řidiče pana L. Y., nar. ..., P. 15, P. 1, avšak s touto osobou se nepodařilo správnímu orgánu navázat kontakt. Jmenovaný totiž nereagoval na jeho výzvu ze dne 29. 7. 2015 k podání vysvětlení ve věci podezření ze spáchání daného přestupku. Výzva byla doručována jmenovanému prostřednictvím provozovatele poštovních služeb a doručena fikcí dne 10. 8. 2015, když si jmenovaný zásilku, v níž byla výzva obsažena, nevyzvedl v úložní době na poště (viz záznamy pošty na zásilce, podle nichž byla správnímu orgánu vrácena právě z důvodů, že si její adresát zásilku „V odběrní lhůtě nevyzvedl“).

Právě na tuto nedbalost pana L. Y. je přílehlavá právní věta vyvozená z nálezu Ústavního soudu ze dne 10. 2. 2015, sp. zn. II. ÚS 3694/13-2, podle níž: „Doručování správních rozhodnutí představuje způsob komunikace mezi správním orgánem a účastníkem správního řízení. Lze proto očekávat a koneckonců i požadovat, aby z jejich strany nedocházelo ke vzájemným obstrukcím. Ústavní soud neposkytne ochranu jednání takového účastníka řízení, které lze označit za značně účelové, případně (přinejmenším) za ledabylé, a porušující zásadu, podle níž je každý povinen dbát o vlastní práva.“

Navíc třeba dodat, že krajskému soudu je z jeho úřední činnosti známo, že pan L. Y., nar. ..., bytem P. 15, P. 1, je uváděn zastupující společností FLEET Control, s.r.o., IČ 24149322 (viz č. I. 18 správního spisu), jako řidič vozidla v analogických řízeních, jak bylo uvedeno např. již v rozhodnutích zdejšího krajského soudu sp. zn. 30A 29/2016 nebo 30A 38/2016, v nichž bylo řečeno, že: „Dále správní orgán eviduje přestupky za správní delikt provozovatele vozidla zastupující společností FLEET Control, s.r.o., IČ 24149322, Praha 1, kde uvádí jako řidiče jmenovaného L. Y., nar. ..., bytem P. 15, P. 1 k (sp. zn. 2015/3334/SPRKSR/KOG,2015/1888/SPRKSR/NOH,2015/4900/SPRKSR/SCHZ,2015/1165/SPRKSR/SCHZ,2015/2505/SPRKSR/NOH,2015/2092/SPRKSR/NOH,2014/1701/SPRKSR/SCHZ,2014/1918/SPRKSR/NOH,2015/1961/SPRKSR/KAM,2014/1274/SPRKSR/KOG,2015/820/SPRKSR/NOH,2015/2497/SPRKSR/SCHZ,2015/6668/SPRKSR/NOH,2014/1909/SPRKSR/NOH,2015/4772/SPRKSR/SCHZ,2015/7059/SPRKSR/NOH,2015/4690/SPRKSR/NOH,2015/5840/SPRKSR/NOH,2015/2652/SPRKSR/NOH,2015/458/SPRKSR/KAM a 2015/2551/SPRKSR/KAM). Správní orgán proto považoval uvedení této osoby coby řidiče vozidla za obstrukční postup ze strany žalobce.“

Dále třeba zdůraznit, že podle ustanovení § 66 odst. 3 písm. g) zákona o přestupcích správní orgán věc odloží, jestliže nezjistí do šedesáti dnů ode dne, kdy se o přestupku dozvěděl, skutečnosti odůvodňující zahájení řízení proti určité osobě. Vzhledem k tomu, že správní orgán nezjistil v přezkoumávané věci do šedesáti dnů ode dne, kdy se o přestupku dozvěděl, skutečnosti odůvodňující zahájení řízení proti osobě, jež byla označena za řidiče vozidla, nezbylo, než věc ve smyslu citovaného ustanovení odložit. Stalo se tak opatřením správního orgánu - záznamem o odložení věci ze dne 8. 9. 2015, sp. zn. 2015/1961/SPR-SR/KAM.

Bylo tak možno zkonstatovat, že Městský úřad Trutnov, odbor správní, se pokusil v souladu s příslušnými ustanovení správního řádu o doručení uvedené písemnosti, kterou chtěl dle § 60 odst. 1 zákona č. 200/1990 Sb., o přestupcích,

v platném znění, vyzvat žalobcem označenou osobu k podání vysvětlení ohledně dané delikttní věci, a to na adresu, kterou uvedl samotný žalobce. Podle krajského soudu tak učinil potřebné kroky ke zjištění pachatele přestupku podle § 125f odst. 4 ZPPK. Za nadbytečný má krajský soud návrh žalobce, že když se nepodařilo správnímu orgánu navázat kontakt s jím označeným řidičem, tak že měl předvolat jeho samotného k podání vysvětlení a vyzvat jej k označení dalších důkazů. K tomu totiž jednak neměl správní orgán žádný zákonný důvod, a krom toho je přeci normální a logickou reakcí běžného občana, že na výzvu správního orgánu ke sdělení k osobě řidiče uvede hned svoji verzi a všechny indicie k ní. Co by tak mohl žalobce ještě nového k věci uvádět? Ostatně ani v žalobě v tomto směru nic neuvedl, kromě obecných proklamací. Za nepřipadnou má krajský soud rovněž žalobní námítku, podle níž mohl správní orgán zahájit přímo přestupkové řízení s jím označeným řidičem. To proto, neboť přestupkové řízení je řízením zahajovaným v převážné většině z úřední povinnosti a vzhledem k jeho trestní povaze je na místě zacházet s ním s rozmyslem, nikoliv unáhleně. Proto dokud nemá správní orgán dostatečné indicie k závěru, že se konkrétní osoba mohla přestupkového jednání dopustit, nelze již jen z tohoto důvodu, ale i důvodu hospodárnosti, přestupkové řízení zahajovat. V přezkoumávané věci správní orgán nedisponoval žádným relevantním důkazem, který by jej měl vést k zahájení přestupkového řízení. Za takový nelze vzhledem k okolnostem dané věci (krajskému soudu je z úřední činnosti známo, viz např. jeho rozsudek sp. zn. 30A 81/2016 nebo 30A 97/2016, že panu L. Y., nar. ..., P. 1, P. 15, bylo od 27. 4. 2011 do 22. 10. 2014 uděleno správní vyhoštění z území České republiky a že tato osoba neměla ke dni 20. 2. 2015 povolený pobyt na území České republiky, takže kdoví, kde vůbec byla v době spáchání přestupku a vedení správního řízení) považovat ani žalobcem předloženou smlouvu o výpůjčce předmětného automobilu ze dne 1. 10. 2014, když v té době se jmenovaný neměl co vynacházet na území České republiky a jeho údajný podpis na ní je neověřený, což považuje krajský soud právě vzhledem k uvedenému vyhoštění a nemožnosti jej kontaktovat za zásadní pro posouzení jejího významu. Jinými slovy, má tento doklad za nevěrohodný a účelový. Žalobce neměl k dispozici např. ani žádného svědka, který by mohl jeho verzi potvrdit. Za takové situace však neexistovaly skutečnosti odůvodňující zahájení řízení proti konkrétní osobě (L. Y.) a správní orgán postupoval správně, když řízení o přestupku ani nezahájil a věc odložil.

Krajský soud je vzhledem k uvedenému přesvědčen o tom, že správní orgán podnikl potřebné úkony ke zjištění pachatele přestupku, že další již nebyly třeba. Ad absurdum by totiž pod požadavek žalobce „podnikat veškeré možné kroky“ bylo možno zahrnout i vyhlášení celostátního pátrání, což by byl prostředek zjevně neadekvátní, zvláště pak za situace, kdy je znám provozovatel vozidla, vlastník nástroje spáchání protiprávního skutku.

Krom toho nelze pominout, což souvisí i s požadavky na rychlost vedení přestupkových řízení, že podle § 66 odst. 3 písm. g) zákona o přestupcích správní orgán věc odloží, jestliže nezjistí do šedesáti dnů ode dne, kdy se o přestupku dozvěděl, skutečnosti odůvodňující zahájení řízení proti určité osobě. Vzhledem k tomu, že správní orgán nezjistil do šedesáti dnů ode dne, kdy se o přestupku dozvěděl, skutečnosti odůvodňující zahájení řízení proti L. Y., nezbylo, než věc ve smyslu citovaného ustanovení odložit.

Žalobce dále namítal (viz žalobní body 10 až 17), že žalovaný potvrdil rozhodnutí správního orgánu prvního stupně, ačkoliv jeho vydání nepředcházelo nařízením ústního jednání, na kterém by bylo provedeno dokazování za jeho osobní účasti. Ve své argumentaci přitom odkazoval na rozsudky Nejvyššího správního soudu i rozsudky zdejšího krajského soudu a Krajského soudu v Ústí nad Labem. Ani tuto námitku, spojenou s otázkou správně zjištěného skutkového stavu věci, neshledal krajský soud opodstatněnou.

K otázce nařízení ústního jednání ve smyslu ustanovení § 49 odst. 1 věty první správního řádu při projednání správního deliktu provozovatele, dle kterého „ústní jednání správní orgán nařídí v případech, kdy to stanoví zákon, a dále tehdy, jestliže je to ke splnění účelu řízení a uplatnění práv účastníků nezbytné“, se totiž již komplexně vyjádřil Nejvyšší správní soud v několika svých aktuálních rozsudcích. Např. v rozsudku ze dne 16. 3. 2016, č. j. 1 As 166/2015-29, uvedl, že na řízení o správním deliktu sice dopadá čl. 6 Úmluvy v jeho trestní větvi, avšak judikatura Evropského soudu pro lidská práva setrvale stojí na základním principu, že řízení o trestním obvinění musí být spravedlivé jako celek. Z této judikatury dovodil, že správním orgánům projednávajícím obvinění ze správního deliktu neplyne jednoznačná povinnost nařídit vždy ústní jednání. V tomto směru uvedl Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 22. 10. 2015, č. j. 8 As 110/2015-46, rovněž to, že: „... soulad řízení o správním deliktu s čl. 6 Evropské úmluvy je třeba hodnotit nejen v kontextu správního řízení, ale i navazujícího soudního řízení. Nedostatky správního řízení z pohledu záruk stanovených čl. 6 Evropské úmluvy nemají za následek rozpor s Evropskou úmluvou, má-li obviněný možnost napadnout správní rozhodnutí v soudním řízení, které jejím požadavkům vyhovuje (srov. rozsudek Evropského soudu pro lidská práva ze dne 21. 2. 1984, Öztürk proti SRN, stížnost č. 8544/79, odst. 56). Nedostatek ústního jednání ve správním řízení tedy z pohledu Evropské úmluvy zhojil § 51 s. ř. s., podle kterého soud nařídí jednání k rozhodnutí o správní žalobě, ledaže strany souhlasí (byť implicitně) s rozhodnutím ve věci samé bez nařízení jednání. Stěžovatelce proto nebylo upřeno právo na ústní jednání. Nad rámec vypořádání této námítky kasační soud upozorňuje, že v rozhodnutí o přijatelnosti ze dne 17. 5. 2011, Suhadolc proti Slovinsku, stížnost č. 57655/08, Evropský soud pro lidská práva neshledal porušení čl. 6 ani v případě, kdy správní soud odmítl žádost o nařízení jednání ve věci žaloby proti rozhodnutí o dopravním přestupku; zdůraznil přitom, že správní spis obsahoval dostatečné podklady pro vydání rozhodnutí (záznam o měření rychlosti vozidla a obsahu alkoholu v dechu) a že obviněný měl příležitost zpochybnit spáchání přestupku v písemném vyjádření v rámci správního řízení a následně i ve správní žalobě.“

V posledně citovaném rozsudku se Nejvyšší správní soud zabýval i tím, zda povinnost nařídit jednání v řízení o správním deliktu plyne z vnitrostátní právní úpravy. K tomu uvedl, že: „Podle § 49 odst. 1 správního řádu správní orgán nařídí ústní jednání, je-li to nezbytné ke splnění účelu řízení a uplatnění práv účastníků, případně stanoví-li to zákon. Zákon o přestupcích stanoví v § 74 odst. 1 správním orgánům povinnost nařídit v prvním stupni ústní jednání; tím je přestupkové řízení specifické (...). V řízení o správních deliktech správní orgány nemají povinnost vždy nařídit ústní jednání (...). V usnesení ze dne 3. 4. 2012, č. j. 7 As 57/2010-82, rozšířený senát Nejvyššího správního soudu zdůraznil, že ve správním řízení trestní povahy je třeba dbát na dodržování zásady ústnosti, přímosti a bezprostřednosti. Provádění důkazů při jednání by proto mělo být pravidlem, od kterého se ale lze odchýlit v odůvodněných případech; v takovém případě správní orgán vyhotoví o provedení dokazování protokol podle § 18 správního řádu.“

Z citovaného vyplývá, že se judikatura ustálila na jednoznačném závěru, že v případě, že je to ke splnění účelu řízení a uplatnění práv účastníků nezbytné, musí se jednání ve správním řízení o správním deliktu provozovatele vozidla nařídit. Nemí-li tomu tak, ústní jednání být nařízeno nemusí. Neplatí tedy, že by v řízení o správním deliktu provozovatele vozidla muselo být ústní jednání nařizováno vždy, jak bylo dříve dovozováno některými správními soudy, a to i soudem zdejším, jak uvedl žalobce.

Skutkový stav projednávané věci byl zcela jednoduchý, když v posuzované věci spočíval správní delikt v tom, že dne 14. 12. 2014, v 8:00 hod., porušilo motorové vozidlo nejvyšší povolenou rychlost, která byla stanovena na 50 km/h. Správní orgán I. stupně rozhodoval zejména na základě oznámení Městské policie Trutnov ze dne 31. 3. 2015 o podezření ze spáchání přestupku, fotodokumentace a údajů pořízenými silničním rychloměrem typu SYDO Traffic Velocity, v. č. GEMVEL0012, ke kterému byl přiložen ověřovací list Českého metrologického institutu. Krom toho v průběhu správního řízení byli žalobce či jeho zástupkyně mnohokrát vyrozuměni o zjištění protiprávního stavu, přičemž měli možnost proti němu vznášet námitky. Žalobci byla zaslána výzva ze dne 3. 4. 2015 k zaplacení určené částky podle ustanovení § 125h odst. 1 ZPPK, spolu s poučením o dalším možném postupu. Dále správní orgán I. stupně zaslal žalobci dne 14. 5. 2015 výzvu k podání vysvětlení dle § 60 zákona o přestupcích sp. zn 2015/1961/SPR-SROV. Dne 8. 9. 2015 byl zástupkyni žalobce (obchodní společnosti FLEET Control, s.r.o.) doručen Příkaz z téhož dne č. j. 107704/2015, a to s podrobným popisem předmětného správního deliktu. Následně byla zástupkyně žalobce vyrozuměna přípisem dne 30. 10. 2015, č. j. 126688/2015, o zahájení řízení o správním deliktu a o tom, že dne 8. 12. 2015 v 10:00 hod. bude provedeno dokazování a že bude mít možnost seznámit se se spisovým materiálem a případně navrhopvat důkazy a činit jiné návrhy na doplnění skutkového stavu věci. Dne 21. 1. 2016 bylo správním orgánem I. stupně zasláno zástupkyni žalobce oznámení o ukončení dokazování, a to spolu s poučením o možnosti seznámit se s podklady pro vydání rozhodnutí. Po celou tuto dobu nebyly ze strany žalobce ani jeho zástupkyně uplatněny proti úkonům správního orgánu žádné věcné námitky.

Na základě uvedeného lze tak konstatovat, že za daných okolností nebylo ke splnění účelu řízení a uplatnění práv žalobce nezbytné nařizovat ústní jednání. Žalobce se mohl k předmětu řízení opakovaně vyjadřovat a svá vyjádření dokládat důkazy, čehož nikterak nevyužil. Neprojevil o to sebemenší zájem, takže jeho stesky nad nekonáním ústního jednání jsou nepřipadné. Ostatně ani v žalobě samotné žalobce neuvedl, čím by při ústním jednání, pokud by se konalo, argumentoval. Zůstal jen při obecných tvrzeních a spekulacích, např. že pokud by při něm vyšlo najevo, že řidič vozidla svým jednáním odvracel útok na jiný stát chráněný zájem, nejednalo by se o přestupek. Žádné důkazy však v tomto směru nepředložil.

Nedoložil je ni k dalšímu svému tvrzení, že v místě, kde bylo vozidlo změřeno, byla nejvyšší povolená rychlost stanovena na 90 km/hod., když dopravní značky snižující postupně rychlost byly v době údajného spáchání přestupku přeškrtnuté. Dlužno přitom konstatovat, že žalobce uplatnil tuto námitku až v žalobě a že tuto otázku v průběhu správního řízení nijak nerozporoval. Jak již však bylo opakovaně judikováno, nestačí obecně tvrdit nezákonnosti, je třeba je také důkazy doložit. To žalobce ohledně místa měření a v něm povolené maximální rychlosti neučinil a

zjištění správních orgánů na řízení zúčastněných nevyvrátil. Správní orgán se přitom důvody omezení nejvyšší dovolené rychlosti v uvedeném úseku mimo obec z 90 km/hod. na 50 km/hod. velmi podrobně zabýval na straně čtvrté svého správního rozhodnutí. K uvedené námitce lze tak konstatovat, že žalobce svá tvrzení nikterak neprokázal a že krajský soud má jeho tvrzení již jen z tohoto důvodu za nevěrohodné. Krom toho se měl žalobce dozvědět uvedenou okolnost přímo od pana L. Y., kterého ovšem, alespoň podle obsahu správního a soudního spisu dané věci se týkajících (ale i v celé řadě dalších případů řešených Městským úřadem Trutnov a nadepsaným krajským soudem, v nichž měl být jmenovaný rovněž řidičem dalších vozidel podílejících se na dopravních přestupcích – viz např. sp. zn. 30A 81/2016 či 30A 97/2016) žádná z úředních osob, podílejících se na tomto řízení (řízení), osobně neviděla, neslyšela a nejednala s ním. Ke kontaktu se správním orgánem jej přitom nepřiměl ani sám žalobce, byť jmenovanému podle předložené smlouvy zapůjčil zcela bezplatně luxusní automobil Audi A6.

V bodech č. 19 až 22 žaloby žalobce namítal, že předmětný správní delikt byl promlčen, neboť od jeho spáchání uplynul jeden rok. Ani tato námitka není opodstatněná, když ke spáchání přestupku došlo dne 14. 12. 2014. S účinností od 7. 11. 2014 (s přijetím zákona č. 230/2014 Sb.), totiž byla v ZPPK mimo jiné novelizována společná ustanovení o správních deliktech, konkrétně § 125e odst. 5, jež stanoví, že „na odpovědnost za jednání, k němuž došlo při podnikání fyzické osoby nebo v přímé souvislosti s ním, se vztahují ustanovení zákona o odpovědnosti a postihu právnické osoby; obdobně to platí pro odpovědnost fyzické osoby za správní delikt podle § 125f.“ Na odpovědnost za správní delikt provozovatele vozidla dle § 125f zákona o silničním provozu se tedy vztahuje ustanovení tohoto zákona o odpovědnosti a postihu právnické osoby, které řeší okamžik zániku odpovědnosti za správní delikt v § 125e odst. 3 ZPPK tak, že „odpovědnost právnické osoby za správní delikt zaniká, jestliže o něm příslušný orgán nezahájí řízení do 2 let ode dne, kdy se o něm dozvěděl, nejpozději však do 4 let ode dne, kdy byl spáchán.“

Lze tak konstatovat, že v daném případě lhůta pro zánik odpovědnosti žalobce za předmětný správní delikt neuplynula, protože ta zaniká uplynutím 4 let ode dne, kdy byl spáchán (spáchán byl dne 14. 12. 2014); odpovědnost žalobce by tedy zanikla až dne 14. 12. 2018, pokud by do té doby nebylo zahájeno příslušné správní řízení. Zároveň byla v dané věci splněna i druhá podmínka, a to, že správní orgán zahájil řízení do 2 let ode dne, kdy se o zmíněném deliktu dozvěděl (§ 125e odst. 3 a § 125e odst. 5 zákona o silničním provozu).

V posledním ze žalobních bodů žalobce namítal, že ustanovení § 10 odst. 3 ZPPK, je v rozporu s Ústavou, ústavními principy a základními právy. K těmto otázkám se vyjádřil Nejvyšší správní soud např. v rozsudku ze dne 23. 3. 2016, č. j. 6 As 128/2015-32. Uvedl v něm k dané problematice (přestupek detekovaný technickým zařízením, spáchaný řidičem, jehož identita v dané době nebyla zjištěna) na straně čtvrté a dále toto:

„III.B Namítaná protiústavnost ustanovení § 125f odst. 1 zákona o silničním provozu

Podle čl. 95 odst. 1 Ústavy platí, že „[s]oudce je při rozhodování vázán zákonem a mezinárodní smlouvou, která je součástí právního řádu; je oprávněn

posoudit soulad jiného právního předpisu se zákonem nebo s takovou mezinárodní smlouvou.“ Podle druhého odstavce téhož článku platí, že „[d]ojde-li soud k závěru, že zákon, jehož má být při řešení věci použito, je v rozporu s ústavním pořádkem, předloží věc Ústavnímu soudu.“ Předkládat věc Ústavnímu soudu je možné jen v případě, že předmětné ustanovení nelze vykládat ústavně konformním způsobem.

Stěžovatel spatřuje protiústavnost uvedeného ustanovení v tom, že zákonodárce jím fakticky činí nátlak na prolomení zásady možnosti odepření výpovědi (sebeobviňování či obviňování osob blízkých) a přenáší důkazní břemeno na provozovatele vozidla. Podle stěžovatele je totiž provozovatel vozidla na základě ustanovení § 125h odst. 6 zákona o silničním provozu (*„Neuhradí-li provozovatel vozidla určenou částku, může obecnímu úřadu obce s rozšířenou působností, který jej vyzval k uhrazení určené částky, písemně sdělit údaje o totožnosti řidiče vozidla v době spáchání přestupku ve lhůtě podle odstavce 3. Toto sdělení se považuje za podání vysvětlení. O tomto postupu poučí obecní úřad obce s rozšířenou působností provozovatele vozidla ve výzvě podle odstavce 1.“*) nucen pod hrozbou sankce označit jako pachatele přestupku sebe sama nebo osobu blízkou.

K tomu Nejvyšší správní soud uvádí, že na základě podobných argumentů již byla obdobná věc posuzována Ústavním soudem. Usnesením ze dne 22. 12. 2015, sp. zn. I. ÚS 508/15 (veškerá zde uváděná judikatura Ústavního soudu je dostupná na <http://nalus.usoud.cz>), Ústavní soud odmítl návrh na zrušení ustanovení § 125f zákona o silničním provozu, neboť ten měl akcesorickou povahu k ústavní stížnosti, přičemž ta byla odmítnuta pro její zjevnou neopodstatněnost. I přesto, že meritem návrhu na zrušení předpisu se tedy Ústavní soud nezabýval a že (nepublikovaná) usnesení Ústavního soudu nejsou precedenčně závazná, domnívá se Nejvyšší správní soud, že uvedené usnesení nelze opomíjet. V odůvodnění zmíněného usnesení Ústavní soud totiž uvedl: *„Pochybení obecných soudů a správních orgánů s ústavní intenzitou není Ústavním soudem ve věci spatřováno. Právní závěr o spáchání správního deliktu provozovatelem vozidla (stěžovatelem) a o uložení pokuty podle zákona o silničním provozu nevybočuje z ústavních kautel. Obecné soudy řádně, logicky a na podkladě dostatečného důkazního stavu vyložily, proč neposoudily námitky stěžovatele proti správnímu rozhodnutí o vyslovení viny a sankce za spáchaný správní delikt jako důvodné.“* Z tohoto lze podle Nejvyššího správního soudu dovozovat obecný závěr o ústavní konformnosti předmětné právní úpravy. Pokud by totiž Ústavní soud považoval předmětné ustanovení za protiústavní, byla by pak jeho aplikace provedená správními orgány a soudy logicky stižena protiústavností. Ústavní soud však výslovně uvedl, že v postupu soudů a správních orgánů nespatřuje pochybení dosahující intenzity protiústavnosti.

Dále lze připomenout, že na poli uvedené úpravy již několikrát rozhodoval i Nejvyšší správní soud (viz např. rozsudky ze dne 22. 10. 2015, č. j. 8 As 110/2015 – 46; ze dne 26. 11. 2014, č. j. 1 As 131/2014 – 45; ze dne 17. 2. 2016, č. j. 1 As 237/2015 – 31) a ani v těchto případech nepředkládal věc Ústavnímu soudu (nutno však podotknout, že v uvedených případech nebyla protiústavnost účastníky namítána). Z toho lze usuzovat o konstantním názoru Nejvyššího správního soudu o souladu předmětné úpravy s ústavním pořádkem.

Podobnou úpravou se zabýval i Evropský soud pro lidská práva (dále „ESLP“), a to v rozhodnutí o přijatelnosti ze dne 19. 10. 2004, Falk proti Nizozemí, stížnost č.

66273/01 (dostupné na <http://hudoc.echr.coe.int/>). ESLP se musel vypořádat s tím, zdali nizozemské orgány při aplikaci právní úpravy zakotvující objektivní odpovědnost provozovatele vozidla za drobné dopravní přestupky neporušily čl. 6 odst. 2 Úmluvy, jenž zní: *„Každý, kdo je obviněn z trestného činu, se považuje za nevinného, dokud jeho vina nebyla prokázána zákonným způsobem.“* ESLP nejdříve připomněl, že presumpce neviny a povinnost toho, kdo rozhoduje o trestním obvinění, nést důkazní břemeno nejsou absolutní, neboť právní a faktické domněnky existují v každém systému trestního práva a nejsou principiálně v rozporu s Úmluvou, pokud smluvní státy zůstanou v rozumných mezích, přičemž vezmou v potaz, co je v sázce, a práva obviněného. Jinými slovy, smluvní státy jsou povinny zajistit, aby prostředky k dosažení legitimního cíle byly ve vztahu k tomuto cíli proporcionální. V tomto případě byla legitimním cílem bezpečnost silničního provozu, jež má být zajištěna tím, že dopravní přestupky detekované technickým nebo jiným způsobem, spáchané řidičem, jehož identita v dané době nebyla zjištěna, nezůstanou nepotrestány, přičemž vyšetřování a následné trestání těchto přestupků nebude představovat nepřijatelnou zátěž pro orgány veřejné moci. Navíc nizozemská úprava dává provozovateli možnost nechat pokutu přezkoumat soudním řízením v plné jurisdikci, v němž může vznést argument, že policie měla reálnou šanci vozidlo zastavit a zjistit totožnost řidiče. ESLP se finálně vyjádřil tak, že nizozemská právní úprava zakotvující objektivní odpovědnosti provozovatelů vozidel za drobné dopravní přestupky, u nichž je obtížné zjistit totožnost řidiče, je proporcionální uvedenému cíli, a proto je souladná s čl. 6 odst. 2 Úmluvy.

Podobným prismaem lze posuzovat i českou právní úpravu. Legitimním cílem zde je ochrana bezpečnosti silničního provozu. Konkrétněji se k tomu vyjádřil Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 22. 10. 2015, č. j. 8 As 110/2015 – 46, následovně: *„V případech překročení maximální povolené rychlosti naměřeného pomocí automatických radarů a v případech nesprávného parkování, správní orgány často jednoznačně zjistily spáchání přestupku, ale při zjišťování totožnosti pachatele byly odkázány na vysvětlení podané registrovaným provozovatelem vozidla. Pokud provozovatel odepřel podání vysvětlení s tím, že by jím vystavil postihu osobu blízkou (§ 60 odst. 1 věta za středníkem zákona č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů), správní orgány se ocitly ve stavu důkazní nouze a věc odložily, protože při množství podobných dopravních přestupků bylo vyloučeno zjišťovat totožnost přestupců jinými způsoby. Cílem zavedení úpravy správního deliktu provozovatele vozidla bylo, aby zmíněná delikttní jednání nezůstala nepotrestána a aby za ně v případě nezjištění totožnosti pachatele odpovídal provozovatel vozidla, kterému byla § 10 odst. 3 zákona o silničním provozu stanovena povinnost zajistit, aby při užití vozidla byly dodržovány povinnosti řidiče a pravidla provozu na pozemních komunikacích (viz zápis z hlasování v Poslanecké sněmovně o návrhu novely zákona o silničním provozu vráceném Senátem ze dne 6. 9. 2011).*

Kasační soud se vyjádřil k účelu úpravy, jež byla do zákona o silničním provozu vložena novelou provedenou zákonem č. 297/2011 Sb., v rozsudku ze dne 11. 12. 2014, č. j. 3 As 7/2014 – 21: *„Evidentním primárním úmyslem zákonodárce v právní úpravě správního deliktu dle ustanovení § 125f zákona o provozu na pozemních komunikacích je postihnout existující a jednoznačně zjištěný protiprávní stav, který byl způsoben provozem resp. užíváním vozidla při provozu na pozemních komunikacích. Podle názoru Nejvyššího správního soudu je zcela přiléhavé, pokud*

zákonodárce zvolil objektivní formu odpovědnosti samotného provozovatele vozidla, jenž je jako vlastník věci - nástroje spáchání protiprávnosti - z hlediska veřejného práva primárně identifikovatelnou a konkrétní osobou.““ Zvolený prostředek (objektivní odpovědnost provozovatele vozidla) je tedy dle Nejvyššího správního soudu zcela přiměřený k uvedenému cíli.

K tvrzení stěžovatele, že zákonodárce ustanovením § 125h odst. 6 zákona o silničním provozu činí nátlak na prolomení zásady možnosti odepření výpovědi, uvádí Nejvyšší správní soud následující. Provozovatel vozidla může stále využít svého práva na odepření výpovědi (podání vysvětlení). To, že odepře podat informace o tom, kdo vozidlo řídil, ještě automaticky neznamená, že bude rozhodnuto o jeho vině za spáchání správního deliktu. Správní orgán může totiž tento správní delikt projednat pouze v případě, že učinil nezbytné kroky ke zjištění pachatele přestupku a nezačal řízení o přestupku a věc odložil, protože nezjistil skutečnosti odůvodňující zahájení řízení proti určité osobě, nebo řízení o přestupku zastavil, protože obviněnému z přestupku nebylo spáchání skutku prokázáno (srov. § 125f odst. 4 zákona o silničním provozu). Podle § 125h odst. 1 zákona o silničním provozu *„[o]becní úřad obce s rozšířenou působností bezodkladně po zjištění nebo oznámení přestupku vyzve provozovatele vozidla, s nímž došlo ke spáchání přestupku, k uhrazení určené částky, pokud a) jsou splněny podmínky podle § 125f odst. 2, b) totožnost řidiče vozidla není známa nebo není zřejmá z podkladu pro zahájení řízení o přestupku a c) porušení je možné projednat uložením pokuty v blokovém řízení.“* Pokud provozovatel vozidla odmítne na výzvu správního orgánu tuto částku uhradit, přičemž nemusí sdělovat údaje o totožnosti řidiče, pokračuje správní orgán v šetření přestupku (srov. § 125h odst. 5 silničního zákona). Až pokud učiní nezbytné kroky ke zjištění pachatele přestupku a tohoto pachatele nezjistí, nastupuje možnost projednání objektivního správního deliktu. Neexistuje tak přímá a bezprostřední spojitost mezi nepodáním vysvětlení a nastoupením odpovědnosti za spáchání správního deliktu. Je sice pravdou, že pojem „nezbytné kroky“ je judikaturou Nejvyššího správního soudu posuzován pro správní orgány poměrně benevolentním způsobem (k tomu srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 17. 2. 2016, č. j. 1 As 237/2015 - 31), to však nic nemění na tom, že provozovateli vozidla je právo odepřít výpověď zachováno. Pokud provozovatel nesdělí údaje o totožnosti řidiče a vyvstanou zde jiné indicie o totožnosti řidiče (jež tu logicky v době učinění výzvy nebyly – pokud by tu byly, správní orgán by výzvu nemohl učinit), na základě kterých ho bude lze usvědčit ze spáchání přestupku, nebude možné bez dalšího projednat správní delikt provozovatele vozidla. Nejvyšší správní soud taktéž zdůrazňuje, že provozovatel vozidla je trestán za to, že jako provozovatel vozidla v rozporu s § 10 zákona o silničním provozu nezajistil, aby při užití vozidla na pozemní komunikaci byly dodržovány povinnosti řidiče a pravidla provozu na pozemních komunikacích stanovená tímto zákonem. Nejvyšší správní soud si je vědom, že se jedná o konstrukci poměrně striktní a pro provozovatele vozidla nepříznivou. Touto konstrukcí je usnadněna důkazní pozice správního orgánu a do jisté míry se jí relativizuje povinnost správního orgánu nést důkazní břemeno. Jak však již bylo shora osvětleno, nejedná se o právní úpravu protiústavní, neboť tato úprava představuje přiměřený prostředek k dosažení legitimního cíle. Zákonodárce jejím zavedením reagoval na shora popsanou, neudržitelnou situaci, kdy nebylo možné uvedená deliktní jednání potrestat. Podle Nejvyššího správního soudu zákonodárce zvolil způsob, jenž se stále nachází v mezích ústavní konformity (k tomu viz shora a především podobnost s případem Falk proti Nizozemí).

Nad rámec potřebného odůvodnění Nejvyšší správní soud taktéž uvádí, že striktní dopad předmětné právní úpravy (v podobě povinnosti platit pokutu) do právní sféry provozovatele vozidla, může tento provozovatel do jisté míry „tlumit“ prostředky soukromého práva (např. smluvní ujednání o povinnosti řidiče platit provozovateli náhradu zaplacené pokuty). *„Nejvyšší správní soud podotýká, že stejně tak jako provozovatel vozidla obvykle dbá na ochranu své majetkové hodnoty, bude též v jeho zájmu, aby při vědomí o povinnostech, které pro něj vyplývají ze zákonné úpravy, působil i na jiné osoby (tzn. zajistil dodržování povinností řidiče a pravidel provozu srov. § 125f odst. 1 zákona) ve snaze co nejvíce eliminovat negativní účinky, které mu jako provozovateli mohou vzniknout přímo při užívání jeho vozidla, byť způsobené třetími osobami, v rozporu s veřejnoprávními normami.“* (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 11. 12. 2014, č. j. 3 As 7/2014 - 21).“

Z výše uvedeného je zřejmé, že žalobcem namítaná právní úprava obsažená v § 10 odst. 3, potažmo § 125f odst. 1 ZPPK je ústavně konformní, tedy v souladu s ústavním pořádkem, jakož i čl. 6 odst. 2 Úmluvy.

Vzhledem ke všem výše uvedeným skutečnostem proto krajský soud žalobu ve výroku I. podle § 78 odst. 7 s.ř.s. jako nedůvodnou zamítl.

V.

Výrok o nákladech řízení

Ve věci byl úspěšný žalovaný, a proto by měl nárok na náhradu nákladů řízení podle § 60 odst. 1 s.ř.s. proti žalobci, který úspěch ve věci neměl. Krajský soud však nezjistil, že by žalovanému nějaké náklady řízení před krajským soudem vznikly. Proto bylo rozhodnuto o nákladech řízení, jak uvedeno ve výroku II. tohoto rozsudku.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejblíže následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje,

vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

Hradec Králové 26. červenec 2017

JUDr. Jan Rutsch v.r.
předseda senátu

Za správnost vyhotovení:
L. P.